

การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองไทย :
กรณีศึกษาพรรคประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่

นายปิยะพงษ์ นันต์ธนะ

ศูนย์วิทยพัทยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

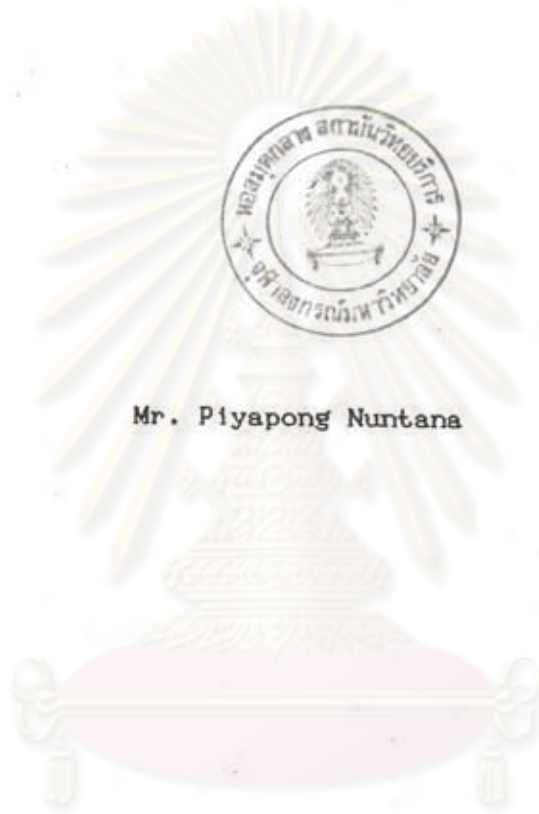
พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-919-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018921 I1554152X

THAI POLITICAL PARTIES' RECRUITMENT OF CANDIDATES FOR MEMBERS
OF PARLIAMENT : A CASE STUDY OF THE DEMOCRAT PARTY
AND THE NEW ASPIRATION PARTY

Mr. Piyapong Nuntana

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-919-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรค
การเมืองไทย : กรณีศึกษาพรรคประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่

โดย

นายปิยะพงษ์ นันต์ธนะ

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุงญ์ สุภาพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ปิยะพงษ์ นันต์ธนะ : การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองไทย : กรณีศึกษาพรรคประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่

(THAI POLITICAL PARTIES' RECRUITMENT OF CANDIDATES FOR MEMBERS OF PARLIAMENT : A CASE STUDY OF THE DEMOCRAT PARTY AND THE NEW ASPIRATION PARTY) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 197 หน้า.

ISBN 974-582-919-6

การศึกษาค้างนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาลักษณะการสรรหา แนวความคิดและหลักเกณฑ์ในการเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่ ตลอดจนศึกษา เปรียบเทียบลักษณะการเลือกสรรของทั้งสองพรรคดังกล่าวว่ามีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร

วิธีการศึกษาประกอบด้วยการใช้ข้อมูลจาก เอกสารและการสัมภาษณ์ กรรมการบริหารพรรค กรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้สมัครเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่เปิดโอกาสให้ผู้ศึกษาซักถามและตั้งคำถามตามวัตถุประสงค์และปัญหาของการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า พรรคประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่มีลักษณะการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยให้ความสำคัญกับการเสนอชื่อผู้สมัครจาก ส.ส. เก่าของพรรคและจากสาขาพรรค ทั้งนี้พรรคประชาธิปัตย์จะเน้นความสำคัญของบทบาทสาขาพรรคในการชื่อผู้สมัคร สำหรับแนวความคิดในการเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ทั้งสองพรรคจะพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัคร ซึ่งได้แก่ ประสบการณ์ทางการเมือง, ฐานะทางเศรษฐกิจ, ฐานะทางสังคม, บทบาทผู้สมัครภายในพรรค และอุดมการณ์ทางการเมือง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของทั้งสองพรรคแล้ว จะเห็นว่าพรรคประชาธิปัตย์จะให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีฐานะทางสังคมดี มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ขณะที่พรรคความหวังใหม่จะให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในเรื่องของประสบการณ์ทางการเมืองและฐานะทางเศรษฐกิจ

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต ..... ปิยะพงษ์ นันต์ธนะ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C331838 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD : THAI POLITICAL PARTIES/RECRUITMENT/CANDIDATES FOR MEMBERS OF PARLIAMENT

PIYAPONG NUNTANA : THAI POLITICAL PARTIES' RECRUITMENT OF CANDIDATES FOR MEMBERS OF PARLIAMENT : A CASE STUDY OF THE DEMOCRAT PARTY AND THE NEW ASPIRATION PARTY. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRICHA HONGSKRAILERS, Ph.D., 197 pp. ISBN 974-582-919-6

This research is a comparative study, aimed at characterizing patterns of recruitment of candidates for members of parliament of the Democrat Party and the New Aspiration Party. As regards the methodology, the study is composed of documents as well as interviews of some promising politicians of both parties and the people concerned in order to get first-hand informations on the matters.

The findings show that both Democrat Party and New Aspiration Party give emphasis on those who are senior members or former members of parliament and/or those who are active or have port folio in the party branch. By contrast, however, the Democrat Party is more interested in the role of its branches in nominating candidates to the Central Committee, while the New Aspiration Party give emphasis on the seniority of the candidates.

The common factors involved in recruitment for party candidates of both parties are that of good political experience, wealth status, high social status and having political ideology. In comparison, the Democrat Party concentrates in considering the candidates who have a high social status such as community leaders, while the New Aspiration Party favors candidates with good political experience as well as wealth status.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การปกครอง

สาขาวิชา..... การปกครอง

ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต..... นิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ จรุง สุกาน, อาจารย์วิทยา สุจริตนารักษ์ และ
อาจารย์ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ที่ท่านได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และให้ความรู้ความเข้าใจที่เป็น
ประโยชน์และมีค่ายิ่งแก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอรำลึกถึงพระคุณของ ครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา
ความรู้ให้แก่ผู้เขียน

สุดท้ายนี้ ขอรำลึกถึงพระคุณของ พ่อ แม่ ที่ได้ให้ทั้งกำลังทรัพย์ และกำลังใจ
เสมอมา

ปิยะพงษ์ นันต์ธนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและสภาพปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	7
ขอบเขตของการศึกษา.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
ตัวแปรสำคัญในการวิจัย.....	9
นิยามคำศัพท์สำคัญในการวิจัย.....	9
วิธีการศึกษา.....	10
การนำเสนอผลการศึกษา.....	11
2. แนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความหมายของพรรคการเมือง.....	12
ความสำคัญและบทบาทหน้าที่ของพรรคการเมือง.....	14
ปัญหาพรรคการเมืองไทย.....	17
ความหมายและบทบาทของผู้แทน.....	22
บทบาทและหน้าที่ของผู้แทน.....	26
แนวความคิดเกี่ยวกับชนชั้นนำ.....	28
ทฤษฎีแตกเปลี่ยน.....	33
แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกสรรทางการเมือง.....	45
พรรคการเมืองกับการเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง.....	47

การเลือกสรรผู้นำประเทศสหรัฐอเมริกา.....	50
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองไทย.....	66
สรุป.....	75
3. โครงสร้างของพรรคการเมืองไทยกับการเลือกสรรของพรรค การเมืองไทย.....	78
การจัดโครงสร้างของพรรคการเมืองไทย.....	79
โครงสร้างและองค์กรของพรรคประชาธิปัตย์.....	83
โครงสร้างและองค์กรของพรรคความหวังใหม่.....	92
4. วิเคราะห์ลักษณะและแนวความคิดในการเลือกสรร ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ และพรรคความหวังใหม่.....	101
สถานการณ์ทางการเมืองก่อนการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535.....	103
วิเคราะห์การสรรหาผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ และพรรคความหวังใหม่.....	115
หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่.....	136
เปรียบเทียบหลักเกณฑ์การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่.....	159
การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งกับการพัฒนาพรรคการเมือง.....	165
สรุป.....	173
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	177
บรรณานุกรม.....	191
ประวัติผู้เขียน.....	197

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลือกตั้ง 22 มีนาคม 2535 (แยกพรรค แยกภาค).....	105
4.2	จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแยกตามพรรคและเพศ.....	110
4.3	จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแยกตามเขตและภาค.....	111
4.4	จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งจำแนกตามระดับความรู้.....	112
4.5	จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งจำแนกตามช่วงอายุ.....	113
4.6	จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแยกตามภาค.....	114
4.7	จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์และ พรรคความหวังใหม่.....	128
4.8	จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่ จำแนกตามระดับความรู้.....	129
4.9	จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่ แบ่งตามอาชีพ.....	130
4.10	เปรียบเทียบจำนวนผู้สมัครที่เป็นส.ส. เก่าของทั้งสองพรรค.....	164